

venskih dežel« obseza nekatere ocene. Na platnicah so zabeleženi darovi deželnemu muzeju leta 1894., in takisto se ondu nahajajo knjige in časopisi, katere so poslala zvezna društva »Muzejskemu društvu za Kranjsko« od dne 23. jan. 1893 do dne 14. febr. 1894. — »Izvestja« se torej po bogati svoji vsebini priporočajo sama.

Zabavna knjižnica, katero ureduje in izdaja za slovensko mladino *Anton Kosi*, učitelj v Središči, prinaša v svojem tretjem zvezku lepo število kratkih povestij, pripovedek, pravljic in basnij, črtico o petroleji, nekaj pregovorov, izrekov in pametnic, razne stvari, kratkočasnice, uganke, rebuse, demante in računske naloge. Berilo je primerno izbrano, jezik precj dober. Kar nič pa nam ne prija oblike »tuhtal« (4) nam, »ugibal, premišljal«, »ostrmeli so vsi nad to novico« (6.) namesto »ob tej novici«, »kjer je storil žalostno smrt« (13.), namesto »kjer je žalostno umrl, preminil«, »kar naenkrat« (19.) namesto samó »kar« ali »zdajci, hipoma«, »zdaj volčji kuhar svojim tovarišem naproti leti« (23.) namesto »hití«, »v naši hiši ni mogoče obstati« (23.) namesto »prebiti«, »drobtinice večkrat poiskuje« (33.) namesto »drobtinic išče«, »v katero se bomo enkrat vrnili vsi« (34.) namesto »kdaj, nekoč«. Na str. 28. je precj dolg stavek, katerega bi kazalo razvezati v krajše stavke. Čudno je čitati o »obkladkih iz mrzle vode« (str. 35.). — »Zabavna knjižnica« veljá 15 kr. in se dobiva pri izdatelji.

Nauk slovenskim gospodarjem, kakó je zboljšati rejo goveje živine. Takó se imenuje jako poljudno pisana knjižica, katero je spisal *Viljem Rohrman*, pristav deželne kmetijske šole na Grmu, izdala pa podružnica c. kr. kmetijske družbe v Novem Mestu. Cena 15 kr.

Etwas von Peter Einsam. To je naslov jedno polo obsežni brošurici, ki je nedavno izšla na Dunaji. Vsebina: »Das Fest der goldenen Herzen« in »Der Armenball«. V obeh dovršenih pesmih obravnava pisatelj — kdo bi ne ugenil njega pravega imena! — socijalno bedo, in sicer pikro, kakor zná to med našimi književniki samó on. Svoje čitatelje opozarjamo na ta drobni proizvod; dobiva se pri knjigarji A. Keissu na Dunaji. Cena?

Slovensko gledališče. V minulem meseci so bile v slovenskem gledališči še te-le predstave: dne 1. sušca »Prodana nevesta«, dne 4. sušca »Veharjevo letovišče« (na korist režiserju, učitelju in igralcu *Ig. Borštniku*), dne 7. sušca »Prodana nevesta« (na korist kapelniku »Dramatičnega društva« *Fr. Grbiču*), dne 10. sušca prvokrat »Iz dób e kotiljonov«, vesela igra v treh dejanjih, češki spisal *Emanuel Bozděch*, poslovenil *Fr. Gestrin*, dne 15. sušca »Čarostelec« (na korist prvi pevki *Berti Ležinski*), dne 19. sušca »Zapravljivec«, dne 26. sušca »Prodana nevesta«, dne 28. sušca »Stari ženin« (na korist tenoristu *V. Benešu*) in dne 31. sušca »Prodana nevesta« (na korist basistu *C. Vašičku*).

Koncert pianista A. Foersterja iz Lipskega. Gospod *Anton Foerster*, sin znanega glasbenika ljubljanskega, priredil je dne 1. m. m. v véliki dvorani filharmoniškega društva klavirski koncert, katerega se je udeležilo jako mnogo odličnega občinstva. Zanimanje za ta koncert je bilo do cela upravičeno, saj šteje ljubljansko mesto g. Foersterja vender med svoje umetnike, najsi živí v tujini. In najsi bi ne bilo tega posebnega zanimanja, storil bi bil že vzpored svojo dolžnost, saj je bil najboljši porok, da mora biti to znamenit umetnik, kdor se loti tolike vrste najtežjih točk klavirske literature. — Prva koncertna točka je bila Schubert-Lisztova fantazija »Popotnik«, torej največje klavirsko delo mojstra, ki je itak pisal zgolj brezkončne glasbotvore. Prvi in zadnji stavek poslušalca nekoliko utrudita, dasi imata prelepe misli, ker se v obeh drevé in kopicíjo tonovske množine, kar je sicer nežnemu Schubertu tuje; tem krasneje pa zveni iz tega šumečega vrvenja adagio, ta bolestni spev: »Die Sonne dñunkt

mich hier so kalt, die Blüte welk, das Leben alt« — besede tukaj varirane pesmi. Liszt je nekoč dejal o romanci Griegove sonate v C-molu, da je lepa dolina med dvema orjaškima gorama (prav tisto sonato je tukajšen kritik označil za banalno ali nekaj takega); jaz bi baš to dejal o adagiu »Popotnikove« fantazije. — V nastopni točki, Beethovnovih varijacijah v C-molu, pokazal nam je g. Foerster Beethovna kot vélikega skladatelja in virtuvoza, samega sebe pa kot vrednega interpreta tega mojstra. Širšemu občinstvu je glasbotvor pač nekoliko previsok. V nastopnih točkah sta bila zastopana oba heroja moderne klavirske igre, Chopin in Liszt, prvi, nežni sanjavi dekadent, po jedni svojih najlepših nokturen (Des-dur) in po izredno težki baladi v As-duru, mogočni in zanesni Liszt po svoji fantaziji o Mendelssohnovem »Senu kresne noči«. Sapelnikovega valček in graciozno šumljajoči dans des elfes, dve jako fino izdelani briljantni salonski skladbi, bili sta pač nekakšen oddih menj muzikališkemu občinstvu, izvestno pa ne koncertistu, ker so njiju tehniške težave tolike kakor pri drugih točkah. — Kar se tiče interpretacije, druží g. Foerster dvoje največjih prednostij, ki dičijo pianista. Gledé na tehniko, vzpel se je na višek svoje umetnosti; to kaže kár najfineje niansirani udarek in kár najspretnейše premagovanje tehniških težav. In na isti višini je, kar se dostaje glasbene inteligencije. Njega igra ni nikoli reflektirana, nego vedno prirodna in duhovita. Name je najmogočnejše vplivala tehniško najpreprostejša točka, Chopinova nokturna; tu je gospod Foerster po sanjavem mojstru čudolepo sanjal sladki sèn, óno pesem, nežno iz dalje pevajočo v nočni šepet. — Koncertist je igral na krasnem Blüthnerjevem klavirji, ki je še bolj povzdigaval njega igro in sosebuo njega mehki in jasni pianissimo. Polua dvorana ni dala prostora neprijetnim mislim, da bi bilo v Ljubljani premalo zanimanja za umetnost; dodani točki (Raffova »Fileuse« in Lisztova »Tarantelle«) sta še povečali navdušenost poslušalcev, takó da je bilo móči oditi iz koncerta z najboljšim vtiskom, zajedno pa z željo in nadejo, da bi g. Foersterja skoro zopet slišali v Ljubljani!

K. Hoffmeister.

Koncert »Glasbene Matice« dné 12. in 14. sušca. »Stvarjenje«. Oratorij v treh delih, zložil *Jožef Haydn*. — Dandanes se v oratoriji sploh producira jako malo, sosebuo pa je malo del, ki bi podajala v tej umetnostni obliki kaj novega. Samó jeden, prav za prav dva umetnika sta tukaj nastopila nov pot, skladatelj »Svete Elizabete« in »Kristusa« in Rubinstein s svojim poskusom nabožne opere. Liszt, véliki razmišljujoči duh, tolikanj naklonjen mistiki in religijoznemu sanjarstvu, zahrepenel je po nabožni umetnosti, ko je užil vso posvetno slavo in srečo; prav takó je Rubinsteina biblijska snov zvalila do ónih poskusov, ki so sicer ostali zgolj poskusi. Ta moderna pevca oratorija in mnogi drugi — Dvořaka je zmatrati le za nadaljevatelja klasikov, ne pa za novotarja v obliki — pobegnili so iz svetá, kjer so užili vse in se vsega naveličali, v óno fantastiško svetišče religijozne mistike, kjer se prostira sladki somrak, kjer polje težko dišeče kadilo in plovejo nebeške harmonije iz nevidnih višin, kakor nam zvené iz „Kristusa“ ali tudi iz Wagnerjevega „Parsifala“. Toda to vse je le začasno zavetišče utrujenih duš — saj živimo preveč, da bi ondu, kakor se je pisalo o dekadentih, samó dihali, in sploh: krepila dobivajo tamkaj samó izvoljenci! Malo jih je iste nravi, da bi se zaglobili v takšno delo. Vsi drugačni so v tem pogledu klasiki, osobito Haydn. Njega pobožna duša ni poznala vizionarne zamaknjenosti in religijozne mistike, katera čestokrat modernim skladateljem nadomešča nedostatno religijoznost. Toda veselo petje, napevi, iz polnega srca v svetišči prirodnem, prekipevajoči od sreče in radosti, polni hvaležnosti in ljubezni do nje Stvarnika, izvirajoči iz najivnega vernega srca — takšni glasovi zvené iz Haydnovih oratorijev. Da je zaničeval svet in življenje, težko bi bil iz biblijske epopeje izbral in uglasbil óne liste, napisane z največjimi črkami, kjer se pripoveduje izvir